

Dinsdag 8 december 2026
Bibliotheek Neude, Utrecht

SCHAAMTE

De verborgen speler in de behandelrelatie

Wie werkt in de zorg heeft met schaamte te maken. Bij patiënten, bij cliënten, bij collega's, bij zichzelf. Mensen schamen zich. Voor het probleem dat ze hebben, voor de aandacht die ze vragen, voor de fouten die ze maken, voor wie ze zijn of juist niet zijn.

Schaamte lijkt op het eerste oog een belemmering. Het staat een goed gesprek, de juiste behandeling, het gezonde gedrag in de weg. Het kan zo sterk zijn dat mensen zichzelf er om dood maken. En tegelijkertijd is schaamte een zo normale eigenschap voor mensen dat het wel een belangrijke functie moet hebben.

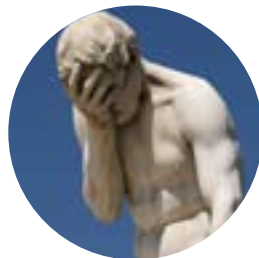
In het verlenen van zorg aan mensen is schaamte een voortdurend aanwezige, maar moeilijk te grijpen factor. Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld blijken dat een op de vijf mensen met klachten niet naar de huisarts gaat omdat diegene zich voor het probleem schaamt. En wanneer er wel een behandelrelatie is, is schaamte vaak de verborgen speler.

Deze dag zet het licht op schaamte. Wat is het? Wat is de waarde ervan, waarom is het zo krachtig? Wat is het verband met status, inclusie, met autonomie, vertrouwen en culturele achtergrond? Is de rol van schaamte door de tijd heen veranderd? Hoe ga je er als zorgverlener mee om, hoe maak je schaamte bespreekbaar, misschien zelfs productief? Is voor veel mensen alleen al het vragen van hulp schaamtewol? En welke rol speelt schaamte bij jezelf als zorgverlener, bij het werk dat je doet?

Het symposium biedt een rijkdom aan perspectieven op schaamte; een essentiële factor in de relatie tussen de zorgverlener en degene die zorg nodig heeft. We hebben een boeiend, gefundeerd en helder programma gemaakt. En zinvol voor het werk dat u doet.

Graag begroeten we u op 8 december a.s. in Utrecht!

*Piet-Hein Peeters, journalist gespecialiseerd in
gezondheidszorg en het sociale domein
Annemiek Jaspers, SCEM*

Programma

Dagvoorzitter: Piet-Hein Peeters

09.00 uur **Registratie en ontvangst**

09.30 uur **Schaamte - een gezamenlijke verkenning**
Introducerend gesprek onder leiding van de dagvoorzitter

09.40 uur **Schaamte als krachtbron**
Als mensen zich schamen, willen ze zichzelf en hun problemen liefst verstoppert.
Hoe kunnen we constructiever met schaamte omgaan?
• *Prof.dr. Aukje Nauta*, psycholoog, bijzonder hoogleraar Enhancing Individuals
in a Dynamic Work Context

10.25 uur **Schaamte – over de eenzaamheid en het zwijgen achter de voordeur**
Over opgroeien met schaamte: hoe wordt schaamte van jongs af aan meegegeven?
• In gesprek met journalist en auteur *Teus Lebbing* over opgroeien met schaamte

10.55 uur **Pauze**

11.20 uur **Het stigma op obesitas: “Ik schaam me om hulp te vragen”**
Hoe vooroordelen, stigma en schaamte het leven met obesitas beïnvloeden en leiden tot
vermijden van zorg.
• *Dr. Joëlle Oosterman*, obesitas-arts en *Natasja Wijling*, bestuurslid NVOO

12.05 uur **Schaamte en ouderdom - De blik van de ander**
In een samenleving die jeugd en productiviteit idealiseert, ervaren velen ouderdom als
iets waarvoor ze zich moeten schamen. • *Prof.dr. Anja Machielse*, emeritus
hoogleraar Humanisme en Sociale Weerbaarheid

12.50 uur **Lunch**

13.50 uur **Schaamteloos of te schaamtevol: functie en ontsporing van schaamte in
psychopathologie en behandelrelaties**
Als iemand om hulp moet vragen, kan een ingewikkelde dynamiek ontstaan van
schaamtegevoelens, zowel bij patiënt als behandelaar. Dit kan de effectiviteit van de
behandeling ondermijnen. • *Dr. Thom van den Heuvel*, klinisch psycholoog

14.35 uur **Schaamte en cultuur: wat de marge ons leert over elke behandelrelatie**
Op welke wijze beïnvloeden culturele normen, familie- en groepsloyaliteit, migratie-
processen en maatschappelijke beeldvorming het ontstaan, de herkenning en de
bespreekbaarheid van schaamte • *Dr. Heval Rubbens-Özgen*, psychiater

15.20 uur **Pauze**

15.45 uur **Niets menselijk is mij vreemd – over schaamte en goede zorg**
Reflectie op het thema van de dag, wanneer schaamte vruchtbaar of onvruchtbaar is en
wat we er mee kunnen en moeten in zorgrelaties.
• *Prof.dr. Carlo Leget*, hoogleraar Zorgethiek

16.30 uur **Afsluting**

Inschrijven

U kunt zich inschrijven via de agenda op www.scem.nl. Hier vindt u tevens de inschrijfvoorwaarden.

Het inschrijfgeld bedraagt: € 359

Sprekers en voorzitter

Dr. Thom van den Heuvel • klinisch psycholoog/psychotherapeut, praktijkopleider, Radboudumc Nijmegen

Teus Lebbing • journalist, interviewer, A brand new story, Amstelveen

Prof.dr. Carlo Leget • hoogleraar Zorgethiek, Universiteit voor Humanistiek, Utrecht

Prof.dr. Anja Machielse • emeritus hoogleraar Humanisme en Sociale Weerbaarheid, Universiteit voor Humanistiek, Utrecht

Prof.dr. Aukje Nauta • psycholoog, bijzonder hoogleraar Enhancing Individuals in a Dynamic Work Context, Universiteit Leiden

Dr. Joëlle Oosterman • obesitas-arts, postdoctoraal onderzoeker, Erasmus MC, Rotterdam

Piet-Hein Peeters (dagvoorzitter) • journalist gespecialiseerd in gezondheidszorg en het sociale domein

Dr. Heval Rubbens-Özgen • psychiater, Parnassia-groep, Den Haag; voorzitter afd. transculturele psychiatrie NVvP

Natasja Wijling • bestuurslid NVOO, patiëntvertegenwoordiger

Doelgroep

Voor alle zorgprofessionals

Accreditatie

Aangevraagd bij ABAN (geldig voor alle BIG-erkende medisch specialismen); bij voldoende belangstelling wordt aanvullende accreditatie overwogen

Datum en locatie

Dinsdag 8 december 2026

Bibliotheek Neude

Neude 11

3512 AE Utrecht

Informatie

0345 - 57 66 42

scem@scem.nl

www.scem.nl

Voor alle bijeenkomsten

SCAN ME

